

Voorjaarsnota

2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
1. Voorwoord	2
2. Inleiding	3
2.1 Samenvatting	3
2.2 Ondersteunde functies	3
2.3 Verbeterplan	4
2.4 Leeswijzer	4
3. Samenvatting	5
3.1 Begrotingswijzigingen 2017	5
3.2 Voortgang uitvoeringsprogramma 2017	5
3.3 Voortgang 2017 Financieel samengevat	6
4. 2017 Financieel	9
4.1. Uitgangspunten	9
4.2. Actualiteit van de ramingen voor 2017	9
Bijlage 1 Geactualiseerd overzicht deelnemersbijdragen (bedragen in Euro's)	15

1. Voorwoord

In deze Voorjaarsnota 2017 rapporteren wij over de actualiteit van de in de begroting opgenomen ramingen en kijken wij vooruit naar de financiële situatie over de rest van het jaar. Dat betekent dat in de Voorjaarsnota al een prognose van het eindresultaat 2017 staat opgenomen op basis van extrapolatie, vastgelegde contracten en bijstellingen. De voorjaarsnota is de eerste van drie rapportages die u ontvangt over 2017. In het najaar volgt de najaarsnota en begin volgend jaar krijgt u de jaarstukken.

Om te voorkomen dat er een substantieel verlies bij de jaarrekening ontstaat, nemen we maatregelen. Bij het nemen van de maatregelen is het beschikbare budget voor personeel in het primair proces ontzien, zodat we de productie hoog kunnen houden.

De Omgevingsdienst is volop in beweging! 2017 is het jaar waarin wij er alles aan doen om onze organisatie te verbeteren en verder door te ontwikkelen. Een belangrijke mijlpaal is gehaald, namelijk de "live-gang" op 2 januari 2017 van het nieuwe zaakstelsel LOS. Daarmee is de overstap gemaakt naar een geüniformeerd systeem met meer gestandaardiseerde werkprocessen. Met de invoering van het LOS is een nieuwe werkwijze ontstaan en is het werken in 24 systemen en werkwijzen van de opdrachtgevers via de 'verlengde kabel' vervangen door werken in het zaakstelsel LOS. Dat is een grote verandering voor zowel de Omgevingsdienst als voor de opdrachtgevers, die vanaf 1 januari 2017 in het LOS (portaal) hun aanvragen indienen en de bijbehorende documentatie toevoegen.

Het werken met een nieuw zaakstelsel is een intensief leerproces voor beide partijen gebleken. Dit leerproces heeft extra tijd en inspanning van onze medewerkers gevraagd. Daarom hebben wij extra personeel ingehuurd, om ervoor te zorgen dat we zoveel mogelijk productie kunnen blijven draaien. Ook is de inhuur hoger als gevolg van een stijging van het ziekteverzuim, de uitstroom van medewerkers en schaarste op arbeidsmarkt bij bouwtaken.

We willen bereiken dat er meer rust komt op de werkvoorraad, we het nieuwe systeem nog beter onder de knie krijgen, het ziekteverzuim gaat dalen en de tevredenheid van medewerkers en klanten toeneemt.

Saskia Borgers
Directeur Omgevingsdienst Groningen a.i.

2. Inleiding

2.1 Samenvatting

Op 14 oktober 2016 heeft het Algemeen Bestuur de begroting 2017 vastgesteld. Op deze datum is er ook een begrotingswijziging vastgesteld. Deze wijziging komt voort uit de afspraak die met u is gemaakt over het tot stand komen van het Verbeterplan en de financiële consequenties. In deze voorjaarsnota rapporteren wij zoals aangegeven over de eerste resultaten over 2017 en maken wij een prognose naar het einde van het jaar. .

Vanwege de invoering van het nieuwe zaakstelsel en de gewenningsperiode die hiermee gemoeid gaat, hebben wij extra personeel ingehuurd om ervoor te zorgen dat we zoveel mogelijk productie kunnen blijven draaien. Ook is de inhuur hoger als gevolg van een stijging van het ziekteverzuim, de uitstroom van medewerkers en schaarste op arbeidsmarkt bij bouwtaken. Om te voorkomen dat er een substantieel verlies bij de jaarrekening ontstaat, nemen we maatregelen. Bij het nemen van de maatregelen is het beschikbare budget voor personeel in het primair proces ontzien. Hieronder de vijf maatregelen:

1. Aanscherpen inhuurproces;
2. Ramen van meerwerkopdrachten die reeds in uitvoering zijn;
3. Faseren versterking ondersteunende functies;
4. Verkleinen programmaorganisatie verbeterplan;
5. Met deelnemers oplossen van een aantal personeelsdossiers.

Door het aanscherpen van het inhuurproces, meerwerkopdrachten af te sluiten op het moment dat er aanvullende werkzaamheden of projecten worden uitgevoerd en samen met de deelnemers gezocht wordt naar het oplossen van een personeelsdossiers, zorgen we ervoor dat de reguliere productie van de Omgevingsdienst op peil blijft.

Na het doorvoeren van de maatregelen resteert een verwacht resultaat na bestemming van € 109.000 negatief in 2017. De algemene reserve is (€ 620.000 conform jaarrekening 2016, na bestemming) toereikend om dit negatieve resultaat op te vangen. Het is daardoor niet nodig dat deelnemers het tekort op vangen.

Op basis van deze prognoses is het weerstandsvermogen aan het eind van het jaar (algemene reserve van € 511.000 en € 100.000 onvoorzien) afdoende om de huidige berekende risico's, geraamd in de begroting 2018 op € 447.000 op te kunnen vangen.

2.2 Ondersteunde functies

Bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2018 is aan het Algemeen Bestuur toegelicht dat de omvang van de ondersteunende functies bij de ODG niet toereikend is om de uitkomsten van het Verbeterplan te borgen. Berekend is dat een bedrag van € 400.000 noodzakelijk is om deze kwaliteitsslag te realiseren. Op 22 maart 2017 heeft het Algemeen Bestuur ingestemd om vanaf 2017 te starten met de versterking van de ondersteunende functie en deze te financieren uit de vrijval van de

bestemmingsreserves en het jaarrekeningresultaat 2016 . Inmiddels is gehoor aangegeven aan deze versterking door het aanstellen van een directiesecretaris en een tijdelijke formatieve versterking op financiën & control (€ 212.000). Op basis van de gestelde prioriteiten wordt in 2017 alleen nog geïnvesteerd in het informatiemanagement waardoor voor 2017 de kosten incidenteel lager uitvallen. De totale investering komt daarmee voor 2017 uit op € 270.000 in plaats van de geraamde € 400.000.

2.3 Verbeterplan

In de eerste maanden van 2017 zijn we volop bezig geweest om de doelstellingen voor deze periode te behalen. De uitvoering van het Verbeterplan verloopt volgens schema. Het Dagelijks en Algemeen Bestuur wordt in de vergaderingen op de hoogte gehouden van de stand van zaken van het Verbeterplan.

Voor de uitvoering van het Verbeterplan is in 2017 € 665.000 beschikbaar gesteld. Door de versterking van de ondersteunende functies is het de bedoeling om onderdelen van het Verbeterplan eerder door de lijn te laten oppakken en dus minder door ingehuurd personeel. Hierdoor zijn de kosten voor 2017 naar verwachting € 100.000 lager dan geraamd.

2.4 Leeswijzer

Deze voorjaarsnota bestaat uit vier hoofdstukken.

- Hoofdstuk 1 omvat het voorwoord.
- Hoofdstuk 2 is een inleiding.
- In Hoofdstuk 3 wordt een samenvatting gegeven.
- Hoofdstuk 4 gaat over de actualiteit van de in de begroting opgenomen ramingen.

3. Samenvatting

3.1 Begrotingswijzigingen 2017

Het Algemeen Bestuur heeft in de vergadering van 14 oktober 2016 de begroting 2017 en de eerste begrotingswijzigingen 2017 vastgesteld. Bij deze besluitvorming zijn de ingediende zienswijze van de gemeenteraden en provinciale staten betrokken. Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de begrotingswijzigingen 2017. In de financiële overzichten laten wij de primaire begroting en de actuele begroting 2017 zien. In de actuele begroting is de begrotingswijziging 2017 verwerkt.

3.2 Voortgang uitvoeringsprogramma 2017

De eerste voortgangsrapportage 2017, waarin wij de bevoegde gezagen informeren over de voortgang van de jaaropdrachten, is gebaseerd op managementinformatie die deels uit LOS afkomstig is en deels separaat is aangeleverd. De gepresenteerde cijfers zijn nog niet 100% betrouwbaar. Ons beeld is dat de gerealiseerde cijfers aan de lage kant zijn. Deze voorzichtigheid houden we aan om niet het risico te lopen dat we de bevoegde gezagen rapporteren over producten die we niet daadwerkelijk hebben geleverd. Naast de gerealiseerde productie is per opdrachtgever aangegeven in hoeveel gevallen we niet binnen de wettelijke termijnen hebben kunnen bedienen en wat de oorzaken hiervan zijn.

De Omgevingsdienst heeft maatregelen genomen om de productiedoelstellingen voor dit jaar zoveel als mogelijk te kunnen realiseren. Hierbij gaat het om maatregelen als:

- inzet van extra personele capaciteit om achterstanden in te lopen en vergunningen tijdig te verlenen
- verzorgen van trainingen en opleiding over het zaakstelsel LOS, voor zowel opdrachtgevers als eigen medewerkers
- het verder ontwikkelen van het zaakstelsel, een gefaseerde aanlevering van dossiers en het tijdelijk herstellen van de verlengde kabels.

De komende maanden werken we samen aan de verbeteringen. Iedere dag een stapje verder naar die verbetering, zodat we gedurende 2017 naar een situatie toegroeien waarin we betrouwbaar kunnen informeren over de voortgang op basis van de beschikbare rapportages uit LOS.

3.3 Voortgang 2017 Financieel samengevat

Samengevat geeft de Voorjaarsnota het volgende beeld ten opzichte van de actuele begroting:

	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verskil	Voordeel Nadeel
Lasten					
Personeel primair proces	€ 9.756	€ 10.173	€ 10.915	€ -741	N
Materieel primair proces	€ 676	€ 683	€ 1.021	€ -338	N
Overhead	€ 4.018	€ 3.818	€ 4.377	€ -559	N
Kosten Verbeterplan	€ 473	€ 664	€ 564	€ 100	V
Toelagen	€ 163	€ 163	€ 263	€ -100	N
Onvoorzien	€ 100	€ 26	€ -	€ 26	V
Totaal	€ 15.186	€ 15.527	€ 17.140	€ -1.613	
Baten					
Opbrengsten	€ -15.186	€ -15.336	€ -16.044	€ 708	V
Resultaat voor bestemming	€ -	€ 191	€ 1.096	€ -905	
Reservemutaties					
Mutatie reserves	€ -	€ -191	€ -987	€ 796	V
Resultaat na bestemming	€ -	€ 0	€ 109	€ -109	N

Personeel primair proces.

De lasten zijn € 741.000 hoger dan begroot door:

- Hogere kosten voor (inhuur) accountmanagement € 300.000
- Hogere kosten inhuur personeel van derden € 420.000
- Hogere overige personele kosten € 89.000
- **Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossiers € 68.000 -**

Materieel primair proces.

De lasten zijn € 338.000 hoger dan begroot door:

- Hogere kosten voor LOS € 240.000
- Hogere overige kosten € 98.000

Overhead.

De lasten zijn €559.000 hoger dan begroot door:

- Hogere personele kosten € 529.000
- Hogere kosten materieel overhead € 183.000
- **Maatregel: beperken versterking ondersteunende functies € 130.000 -**
- **Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossier € 22.000 -**

Kosten Verbeterplan.

De lasten zijn €100.000 lager dan begroot door:

- **Maatregel: verkleinen programmaorganisatie verbeterplan € 100.000 -**

Toelagen/Sociaal Statuut

De kosten zijn € 100.000 hoger dan begroot i.v.m. de niet begrote kosten woon- werkverkeer.

Opbrengsten.

De opbrengsten zijn € 708.000 hoger dan begroot. Het verschil bestaat uit:

- Hogere opbrengsten meerwerkcontracten bevoegde gezagen: € 465.000
- Hogere opbrengsten uit Sociaal Plan, woon-werkverkeer 2017; € 100.000
- Vrijval niet benodigde bedrag van de verplichting Sociaal Plan; € 99.000

- Lagere opbrengsten diverse projecten; € 66.000
- **Maatregel: ramen meerwerkopdrachten reeds in uitvoering** € 110.000

Verwachte Reservemutaties

De reservemutaties zijn ten opzichte van de begroting € 796.000 hoger. Deze bestaan uit:

- Onttrekking reserve Aardbevingen/ Externe Veiligheid: € 156.000
- Onttrekking reserve Implementatie fase LOS: € 240.000
- Onttrekking reserve Overhead 2016/2017: € 400.000

Toelichting reserve mutaties

In het onderstaande overzicht zijn de reserves na vaststelling van de nota Herijking Reserves en Voorziening opgenomen. In de kolom "Voorjaarsnota Dekking" geven wij inzicht in de te verwachten onttrekkingen in 2017. In de kolom "Saldo 31 dec. 2017" staat het te verwachten saldo op basis van de voorjaarsnota verwachte onttrekkingen.

	saldo na herijking 22 juni 2017	Voorjaarsnota Dekking	Saldo 31-dec.2017
Algemene Reserve	€ 619.790	€ 109.103	€ 510.678
Bestemmingsreserves			
Implementatie LOS	€ 240.203	€ -240.203	€ 0
Aardbevingen- Externe Veiligheid	€ 156.480	€ -156.480	€ 0
Maatregelen Verbeterplan	€ 216.504	€ -191.000	€ 25.504
Overhead 2017/2018	€ 910.000	€ -400.000	€ 510.000
Kaderbrief 2018	€ 415.000		€ 415.000
Totaal bestemmingsreserves	€1.938.187	€ 987.683	€ 950.504.

Uit het overzicht blijkt dat, na de onttrekkingen het te verwachten tekort € 109.103, de Algemene reserve een omvang heeft van € 510.678. Dit is, samen met de post onvoorzien van € 100.000, toereikend om de risico's, zoals vermeld in de programmabegroting 2018 op te vangen. Deze risico's zijn namelijk berekend op € 447.000.

Het totaal van de bestemmingsreserves bedraagt op 31 december 2017 € 950.504. Als de ontwerp-begroting 2018 door het Algemeen op 22 juni 2017 wordt vastgesteld, betekent dit dat in 2018 de volgende onttrekkingen zijn voorzien:

- Uit de bestemmingsreserve Overhead 2017/2018: € 510.000
- Uit de bestemmingsreserve Kaderbrief 2018: € 415.000.

Na deze onttrekkingen zijn beide bestemmingsreserves leeg.

Toelichting reserves

Reserve Aardbevingen / Externe Veiligheid.

Voor de dekking van de onderzoekskosten aardbevingen in het kader van externe Veiligheid.

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 25 november 2016 is besloten dit bedrag beschikbaar te stellen voor het Projectplan EV en aardbevingen.

Reserve Implementatie fase LOS.

De implementatiefase is per 1 april 2017 afgerond en het systeem gaat over naar de tussenfase. De gemaakte kosten voor de uitloop van de implementatiefase en de kosten van de tussenfase komen ten

laste van deze reserve. De tussenfase is de tijd vanaf 1 april tot de invoering van de beheersorganisatie LOS (1 oktober 2017).

Reserve Overhead 2017/2018.

Voor de dekking van de incidentele kosten voor het versterken van de ondersteunende functies teneinde te zorgen dat de maatregelen uit het verbeterplan structureel worden geborgd.

Reserve Kaderbrief 2018.

Voor de dekking van de incidentele kosten die in de Kaderbrief 2018 zijn opgenomen en die zijn verwerkt in de ontwerpbegroting 2018.

Reserve Maatregelen Verbeterplan.

Voor de dekking van de kosten gerelateerd aan het Verbeterplan 2016/2017.

4. 2017 Financieel

4.1. Uitgangspunten

De begroting 2017 is vastgesteld op basis van de kaders voor de Begroting 2017 en het Verbeterplan. De basis van het Verbeterplan zijn de uitkomsten van de in 2016 door BMC uitgevoerde evaluatie Omgevingsdienst Groningen. De begroting 2017, inclusief de begrotingswijzigingen, is vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 14 oktober 2016.

. De genoemde bedragen in de tabellen zijn in € 1.000.

4.2. Actualiteit van de ramingen voor 2017

4.2.1 Verwachte realisatie 2017 t.o.v. actuele begroting.

	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verschil	Voordeel Nadeel
Lasten					
Personeel primair proces	€ 9.756	€ 10.173	€ 10.915	€ -741	N
Materieel primair proces	€ 676	€ 683	€ 1.021	€ -338	N
Overhead	€ 4.018	€ 3.818	€ 4.377	€ -559	N
Kosten Verbeterplan	€ 473	€ 664	€ 564	€ 100	V
Toelagen	€ 163	€ 163	€ 263	€ -100	N
Onvoorzien	€ 100	€ 26	€ -	€ 26	V
Totaal	€ 15.186	€ 15.527	€ 17.140	€ -1.613	
Baten					
Opbrengsten	€ -15.186	€ -15.336	€ -16.044	€ 708	V
Resultaat voor bestemming	€ -	€ 191	€ 1.096	€ -905	
Reservemutaties					
Mutatie reserves	€ -	€ -191	€ -987	€ 796	V
Resultaat na bestemming	€ -	€ 0	€ 109	€ -109	N

4.2.2 Toelichting op verwachte realisatie 2017

1. Personeelskosten primair proces

De prognose van de personeelskosten van het primair proces is als volgt:

Personeelskosten primair proces	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verschil	Voordeel Nadeel
Personeelskosten	€ 9.756	€ 10.173	€ 10.915	€ -742	
	€ 9.756	€ 10.173	€ 10.915	€ -742	

De personeelskosten primair proces omvatten de personeelskosten van de ingebrachte taken, de projecten en de meerwerkopdrachten.

De lasten zijn € 741.000 hoger dan begroot door:

- Hogere kosten voor (inhuur) accountmanagement € 300.000
- Hogere kosten inhuur personeel van derden € 420.000

- Hogere overige personele kosten € 89.000
- **Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossier € 68.000 –**

Hogere kosten voor accountmanagement € 300.000

In de twee programma's van het Verbeterplan is aangegeven dat de rol van accountmanagement verder ontwikkeld en geprofessionaliseerd dient te worden. Dit betekent dat de organisatie meer investeert in het relatiebeheer met de opdrachtgevers, waarbij de wensen van de opdrachtgevers zo goed mogelijk worden vertaald naar de dienstverlening. Dit betekent ook dat accountmanagement meer betrokken wordt bij o.a. het opstellen, monitoren en bespreken van de jaaropdrachten, het organiseren van overleggen en het onderhouden met opdrachtgevers.

Gedurende het te doorlopen reguliere werving- en selectieproces, zijn tijdelijk drie accountmanagers ingehuurd voor de uitvoering van de werkzaamheden. Deze tijdelijke inhuur is langer nodig geweest en hoger dan het begrote bedrag. Vanaf 1 juli a.s. zijn twee nieuwe accountmanagers benoemd, 1 tijdelijk voor twee jaar en één structureel, ingeschaald in hogere loonschalen dan is voorzien bij aanvang van de vorming van de dienst.

Hogere kosten inhuur personeel van derden € 420.000

Vanaf 1 januari 2017 is het Leefomgeving Systeem (LOS) geïmplementeerd. In de begroting 2017 is reeds het risico benoemd dat de implementatie van het LOS zal leiden tot zogeheten 'productieverlies': er is meer tijd nodig voor het verwerken van de aanvragen. Zo hebben niet alleen de medewerkers van de ODG tijd nodig voor het leren van nieuwe vaardigheden en het zich eigen maken van de applicatie. Ook de medewerkers van de bevoegde gezagen moeten wennen aan het digitaal aanleveren van de noodzakelijke informatie. Om wel te zorgen dat we zoveel mogelijk de productie halen, is extra personeel aangetrokken. Tevens is het noodzakelijk gebleken extra personeel in te zetten als gevolg van langdurig ziekteverzuim. Verder hebben we te maken met hogere inhuurtarieven voor gekwalificeerd personeel bij o.a. vergunningverlening Bouw en Toezicht en Handhaving Bouw . Dit is het gevolg van schaarste op de arbeidsmarkt.

Hogere overige personele kosten € 89.000

Net als haar deelnemers, heeft de ODG een wachtgeldverplichting bij ontslag van haar medewerkers. In 2017 is dit aan de orde; conform de BBV voorschriften komen deze kosten ten laste van het boekjaar 2017.

Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossiers € 68.000 –

Binnen de Omgevingsdienst zijn enkele medewerkers tijdelijk vrijgesteld van werkzaamheden. Hierbij is sprake van een verstoorde arbeidsrelatie. Samen met de deelnemers worden mogelijkheden onderzocht om deze medewerkers een nieuw arbeidsperspectief te bieden bij de deelnemers. Een besparing van € 68.000 is te realiseren in 2017 door medewerkers, gedurende 3 maanden te plaatsen bij deelnemers. Als de deze plaatsing ook geldt voor 2018 dan werkt de besparing ook door in 2018.. Indien het niet mogelijk is om samen met de deelnemers een oplossing te vinden dan betekent dit dat naast de kosten voor deze medewerkers ook kosten zijn voor de inhuur om het productieverlies van deze medewerkers te kunnen opvangen.

2. Materiële kosten primair proces

De materiële kosten bestaan uit de kosten van het Leefomgevingsstelsel, de vervoerskosten en de kosten van aanschaf, gebruik en onderhoud van technische apparatuur.

Materiële kosten primair proces	Begroting 2017	Begroting 2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verschil	Voordeel Nadeel
LOS	€ 477	€ 477	€ 823	€ 346	N
Vervoer/techn. Apparatuur	€ 199	€ 206	€ 199	€ -7	V
	€ 676	€ 683	€ 1.021	€ 339	

De lasten zijn € 339.000 hoger dan begroot door:

- Hogere kosten voor LOS € 240.000
- Hogere overige kosten € 98.000

Hogere kosten LOS € 240.000

Na de lancering van het LOS is de projectgroep in een afgeslankte vorm doorgedaan, om het stelsel verder te ontwikkelen. Deze kosten zijn echter niet begroot. Tegenover deze kosten staat een onttrekking uit de reserve Implementatie LOS van € 240.000 (zie onderdeel opbrengsten).

Hogere overige kosten € 99.000

Het LOS is samen met RUD Drenthe ingericht, waarbij medewerkers van beide organisaties inzet hebben gepleegd. Het uitgangspunt hierbij is dat deze ureninzet bij een gelijke inzet niet bij elkaar in rekening wordt gebracht. Bij nacalculatie blijkt dat RUD Drenthe meer uren heeft ingezet dan de ODG: ca € 82.000. Daarnaast zijn er nog de kosten van Powerforms ten behoeve van een bevoegd gezag. In het verleden is afgesproken dat de Omgevingsdienst deze kosten betaald, totdat het LOS operationeel is.

3. Overhead

De overheadkosten betreffen de personele kosten van het management en de medewerkers bedrijfsvoering en de organisatiekosten.

Overhead	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verschil	Voordeel Nadeel
Overhead	€ 4.018	€ 3.818	€ 4.377	€ -559	N
	€ 4.018	€ 3.818	€ 4.377	€ -559	N

De lasten zijn €559.000 hoger dan begroot door:

- Hogere personele kosten € 529.000
- Hogere kosten materieel overhead € 183.000
- **Maatregel: beperken versterking ondersteunende functies € 130.000 –**
- **Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossier € 22.000 –**

Hogere personele kosten € 529.000.

Deze hogere kosten bestaan uit:

- Kosten van de vervanging van langdurig ziek personeel: € 129.000. De ODG beschikt niet over een budget vervanging langdurige zieken;
- Bij de behandeling van de ontwerpbegroting 2018 is aan het Algemeen Bestuur uitgelegd dat de omvang van de ondersteunende functies bij de ODG niet toereikend is om de uitkomsten van het Verbeterplan te borgen. Het Algemeen Bestuur heeft ingestemd met de lijn om hiervoor

€ 400.000 beschikbaar te stellen. De dekking van deze kosten is een onttrekking uit de reserve overhead 2016/2017. Dit voorstel wordt behandeld bij de jaarstukken 2016.

Hogere kosten materieel overhead € 183.000.

De hogere kosten zijn het gevolg van een aantal niet begrote kosten, waaronder:

- Kosten werving- en selectie en assessments voor de invulling van de vacatures teamleiders en accountmanagers (€ 50.000);
- Hogere kosten Arbo dienst voor de begeleiding van ziek personeel en preventie maatregelen om (langdurige) ziekte te voorkomen (€ 50.000);
- Hogere kosten van accountant dan begroot. De accountants moeten aan steeds meer voorwaarden voldoen, wat leidt tot meer ureninzet en dus hogere kosten (€ 16.000);
- Hogere kosten voor onderhoud software, licenties en externe deskundigen op het gebied van ICT (€38.000);
- Hogere kosten voor het inhuren externe deskundigen op het gebied van arbeidsrecht (12.000) .

Maatregel: beperken versterking ondersteunende functies € 130.000 –

Eén van de beheersmaatregelen is om te voorkomen dat er een substantieel tekort ontstaat is om de uitbreiding van de ondersteunende functies te beperken. Er wordt alleen nog aanvullend geïnvesteerd in het informatiemanagement, waardoor er in 2017 per saldo € 270.000 wordt geïnvesteerd in versterking van de ondersteunende functies. Een mogelijk risico is dat de borging van de uitkomsten uit het Verbeterplan niet of gedeeltelijk in 2017 kan plaatsvinden. Dit kan leiden tot een vertraging voor de onderdelen: uniform werken, standaardisering van de bedrijfsprocessen, outputfinanciering.

Maatregel: met deelnemers oplossen van personeelsdossiers € 22.000 –

Binnen de Omgevingsdienst zijn enkele medewerkers vrijgesteld van werkzaamheden. Hierbij is sprake van een verstoorde arbeidsrelatie. Met deelnemers wordt in overleg getreden om deze medewerkers een nieuw arbeidsperspectief te bieden bij de deelnemers. Een besparing van € 22.000 is te realiseren in 2017 door een medewerkers, gedurende 3 maanden te plaatsen bij deelnemers. Wordt deze plaatsing voorgezet in 2018, dan zal de besparing ook doorwerken. Als risico zien wij dat indien deze plaatsing niet lukt, dat zal dit leiden tot extra kosten omdat naast de kosten van de medewerker ook kosten voor de inhuur gemaakt moeten worden om het productieverlies te kunnen opvangen.

4. Kosten Verbeterplan

Kosten Verbeterplan	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verskil	Voordeel Nadeel
Kosten Verbeterplan	€ 473	€ 664	€ 564	€ 100	V
	€ 473	€ 664	€ 564	€ 100	V

In de werkelijke kosten zijn de kosten opgenomen van de onderzoeken naar e-mailverkeer, integriteit, beloning- en beoordelingssysteem en de kosten van de externe communicatie deskundige voor het houden van gesprekken met personeel en de rapportage hierover aan het bestuur en het management. Deze kosten hebben een directe relatie met de beide programma's uit het Verbeterplan. De kosten van

het Verbeterplan worden gedekt door de vastgestelde verhoging van de deelnemersbijdragen (€473.000) en de Reserve Maatregelen Verbeterplan (€ 191.000).

Maatregel: verkleinen programmaorganisatie verbeterplan € 100.000

Door versterking van de ondersteuning, kunnen werkzaamheden uit het verbeterplan sneller door de lijnorganisatie worden opgepakt. Een mogelijk risico is dat de lijnorganisatie onvoldoende capaciteit heeft om dit op te vangen vanwege het hoog houden van de productie en dat er vertraging optreedt. Daarnaast is het niet noodzakelijk om dit najaar een management development traject te doorlopen. Hiermee wordt in totaal € 100.000 bespaard.

5. Toelagen/Sociaal Statuut

Toelagen/Sociaal plan	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Vershil	Voordeel Nadeel
Toelagen	€ 163	€ 163	€ 163	€ -	
Kosten Sociaal plan	€ -	€ -	€ 100	€ 100	N
	€ 163	€ 163	€ 263	€ 100	

De kosten zijn € 100.000 hoger dan begroot. Dit is het gevolg van de niet begrote kosten woon-werkverkeer. Tegenover deze hogere kosten staan ook opbrengsten uit de in 2013 door de deelnemers gestorte bedragen voor het Sociaal Plan.

6. Onvoorzien

Onvoorzien	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Vershil	Voordeel Nadeel
Onvoorziene uitgaven	€ 100	€ 26	€ 26	€ -	
	€ 100	€ 26	€ 26	€ -	

Voor de dekking van onvoorziene kosten is nog € 26.000 beschikbaar.

7. Opbrengsten

De opbrengsten worden als volgt verwacht:

Opbrengsten	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Vershil	Voordeel Nadeel
Bijdrage deelnemers	€ 14.513	€ 14.513	€ 14.513	€ 0	
Projecten	€ 474	€ 624	€ 557	€ -67	V
Meerwerkopdrachten	€ 29	€ 29	€ 605	€ 575	V
Toelagen/Sociaal Statuut	€ 163	€ 163	€ 362	€ 199	V
Overige inkomsten	€ 7	€ 7	€ 7	€ -	
	€ 15.186	€ 15.336	€ 16.044	€ 707	V

De opbrengsten zijn € 707.000 hoger dan begroot. Het verschil bestaat uit:

Hogere opbrengsten meerwerkcontracten bevoegde gezagen, € 465.000

Met bevoegde gezagen zijn meerwerkcontracten getekend. De omvang van de getekende opdragen valt hoger uit dan geraamd. De raming was behoudend opgesteld.

Maatregel: ramen meerwerkopdrachten reeds in uitvoering, € 110.000

Naast de reeds getekende opdrachten, is het personeel van de Omgevingsdienst reeds met een groot aantal extra werkzaamheden bezig, waar de meerwerkopdracht nog niet is getekend. Hiermee komen de opbrengsten € 110.000 hoger uit dan geraamd. Sturing op de meerwerkopdrachten is belangrijk anders staan tegenover de extra inzet van uren geen opbrengsten.

Hogere opbrengsten uit Sociaal Plan, woon-werkverkeer 2017, € 100.000

In de begroting is de opbrengst uit de in 2013 door deelnemers gestorte bedragen in Sociaal Plan niet opgenomen. Tegenover deze opbrengst staan ook kosten (zie punt 5 Toelagen Sociaal Statuut).

Vrijval Sociaal Plan, € 99.000

2017 is het laatste jaar dat het woon-werkverkeer aan de medewerkers wordt vergoed. Het naar verwachting niet benodigde bedrag van de opgenomen verplichting valt nu vrij.

Lagere opbrengsten diverse projecten, € 67.000

- Bij het opstellen van de begroting was het subsidiebedrag voor Impuls Omgevingsveiligheid nog niet bekend. Dit bedrag is € 62.000 te hoog begroot.
- Door de latere start van het project Energie besparingsaanpak is de opbrengst € 45.000 lager dan begroot. Hiertegenover staan echter ook lagere kosten.
- Voor de intensivering van de landelijke aanpak BRZO/bedrijven wordt een extra inkomst verwacht van € 40.000.

8. Storting en onttrekking reserves

Hiervoor is een aantal kostenposten opgevoerd die gedekt worden uit reserves. Dit leidt tot de volgende reservemutaties:

Reservemutaties	Begroting 2017	2017 na wijziging	Verwachte realisatie	Verschil	Voordeel Nadeel
Reserve Maatregelen Verbeterplan 2016/2017	€ -	€ 191	€ 191	€ -	
Reserve Aardbevingen/Externe Veiligheid	€ -	€ -	€ 156	€ -156	V
Reserve Implementatie LOS			€ 240	€ -240	V
Reserve Overhead	€ -	€ -	€ 400	€ -400	V
	€ -	€ 191	€ 987	€ -796	

De te verwachte reservemutaties zijn ten opzichte van de begroting € 796.000 hoger. Deze bestaan uit:

- Onttrekking reserve Aardbevingen/ Externe Veiligheid: € 156.000, ter dekking van de kosten van ingezette uren primair proces;
- Onttrekking reserve Implementatie fase LOS: €240.000, ter dekking van de kosten van de projectgroep LOS;
- Onttrekking reserve Overhead 2016/2017: € 400.000, ter dekking van de uitbreiding ondersteunende functies in 2017.

Bijlage 1 Geactualiseerd overzicht deelnemersbijdragen (bedragen in Euro's)

Organisatie	Bijdrage loonkosten	Bijdrage overige kosten	correctie 187 inrichting van prov naar gem.	Totaal	Correctie 2016 ivm overdracht BRZO	Correctie 2017 ivm overdracht BRZO	Totaal 2017 na correcties	Bijdrage Verbeterplan	Totaal 2017 incl Verbeterplan
Provincie	€ 4.591.207	€ 2.260.966	€ 2.532.831-	€ 4.319.343	€ 450.000	€ -	€ 4.769.343	€ 238.709	€ 5.008.051,14
Bedum	€ 17.802	€ 9.937	€ 8.915	€ 36.654	€ -7.297	€ 996	€ 30.353	€ 926	€ 31.278,53
De Marne	€ 328.914	€ 195.425	€ 81.086	€ 605.425	€ -11.700	€ 1.375	€ 595.100	€ 17.101	€ 612.200,67
Winsum	€ 11.868	€ 6.625	€ 59.860	€ 78.353	€ -10.767	€ 1.415	€ 69.000	€ 617	€ 69.617,40
Grootevast	€ 23.736	€ 13.249	€ 104.011	€ 140.996	€ -9.771	€ 1.221	€ 132.446	€ 1.234	€ 133.679,92
Leek	€ 276.538	€ 152.365	€ 54.341	€ 483.244	€ -13.790	€ 1.914	€ 471.368	€ 14.378	€ 485.746,19
Marum	€ 28.211	€ 14.905	€ 24.199	€ 67.316	€ -8.337	€ 1.051	€ 60.030	€ 1.467	€ 61.496,55
Zuidhorn	€ 127.180	€ 79.164	€ 63.256	€ 269.600	€ -14.523	€ 1.844	€ 256.920	€ 6.612	€ 263.532,80
Groningen / Ten Boer	€ 333.911	€ 178.863	€ 351.940	€ 864.714	€ -120.723	€ 15.311	€ 759.302	€ 17.361	€ 776.663,16
Ten Boer					€ -5.625	€ 731	€ 4.894-	€ -	€ -4.893,93
Haren	€ 28.269	€ 16.561	€ 13.585	€ 58.415	€ -12.991	€ 1.994	€ 47.418	€ 1.470	€ 48.887,58
Delfzijl	€ 87.230	€ 48.691	€ 319.251	€ 455.171	€ -19.426	€ 2.674	€ 438.419	€ 4.535	€ 442.954,47
Eemsum	€ 36.197	€ 20.205	€ 181.277	€ 237.679	€ -16.417	€ 1.901	€ 223.163	€ 1.882	€ 225.045,31
Appingedam	€ 32.044	€ 17.886	€ 33.538	€ 83.468	€ -7.398	€ 1.122	€ 77.192	€ 1.666	€ 78.858,08
Loppersum	€ 34.417	€ 19.211	€ 22.076	€ 75.704	€ -9.639	€ 1.175	€ 67.240	€ 1.789	€ 69.029,12
Bellingwedde	€ 178.020	€ 99.369	€ 26.746	€ 304.134	€ -8.647	€ 1.129	€ 296.616	€ 9.256	€ 305.871,32
Stadskanaal	€ 728.096	€ 433.909	€ 160.899	€ 1.322.904	€ -21.930	€ 3.239	€ 1.304.213	€ 37.856	€ 1.342.068,43
Vlagtwedde	€ 386.525	€ 228.548	€ 86.181	€ 701.254	€ -14.951	€ 1.936	€ 688.239	€ 20.096	€ 708.335,34
Slochteren	€ 59.380	€ 32.460	€ 39.906	€ 131.746	€ -14.017	€ 1.693	€ 119.422	€ 3.087	€ 122.509,12
Menterwolde	€ 262.434	€ 155.677	€ 90.426	€ 508.537	€ -9.375	€ 1.208	€ 500.370	€ 13.645	€ 514.014,69
Hoogezand	€ 1.028.030	€ 550.502	€ 406.281	€ 1.984.813	€ -21.035	€ 3.121	€ 1.966.899	€ 53.450	€ 2.020.349,20
Veendam	€ 250.541	€ 140.110	€ 199.107	€ 589.758	€ -17.960	€ 2.586	€ 574.383	€ 13.026	€ 587.409,70
Pekela	€ 125.567	€ 70.220	€ 45.900	€ 241.687	€ -8.467	€ 1.207	€ 234.428	€ 6.529	€ 240.956,07
Oldambt	€ 145.383	€ 81.151	€ 160.050	€ 386.584	€ -29.087	€ 4.004	€ 361.501	€ 7.559	€ 369.059,59
Totaal	€ 9.121.500	€ 4.826.000	€ -	€ 13.947.500	€ 36.124	€ 54.847	€ 14.038.470	€ 474.250	€ 14.512.720